

Dz. pr. p. Starostwo krakowskie, do którego włączono cały okręg urzędu powiatowego w Liszkach i Mogile, oraz część okręgu urzędu powiatowego w Krzeszowicach, tudzież wyżej wymienione gminy do Krakowa przyległe, które od r. 1854 do 1866 jurysdykcji Magistratu podlegały. Przy organizowaniu gmin sąsiednich na podstawie ustawy gminnej z r. 1866, oddzielono Półwie, dotąd attynencyę Zwierzynca, od tejże gminy i utworzono z niej osobną gminę, a za małe do utworzenia samodzielnej gminy Kawior, przyłączono do Czarnej Wsi, Piaski do Grzegórzek, Olszę do Prądnika Czerwonego, a Beszcz i Głębinów do Dąbia.

W tej formie dotrwały gminy powyższe aż do ostatnich lat, w których zaczęły się z niemi układy o ich przyłączenie do Krakowa.

Dr R. Sikorski.

Przebieg sprawy przyłączenia do Krakowa jego sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

Od roku 1867, a więc od czasu urządzenia się miasta Krakowa na podstawie własnego statutu, niektóre z gmin przyległych kilkakrotnie odnosiły się do jego Rady miejskiej z prośbą o ich przyłączenie do Krakowa. I tak zaraz w r. 1867 wniosły podobne podania gminy Czarna Wieś, Kawior i Grzegórzki, ale bezskutecznie. W r. 1873 ponownie wniosła gmina Grzegórzki prośbę o jej przyłączenie do Krakowa, a to celem uniknięcia ciężarów, połączonych z potrzebą budowy szkoły. Rada miasta dopiero w r. 1879 załatwiła tę prośbę w sposób „na razie” odmowny, obawiając się wydatków, jakiego na miasto wskutek tego przyłączenia spaść mogły.

W r. 1889 powzięła Rada miasta uchwałę, wzywającą Magistrat o poczynienie przedwstępnych kroków co do uregulowania różnorodnych stosunków, jakie się wytworzyły pomiędzy miastem Kraków a jego gminami przyległymi, tudzież aby się zastanowił nad ewentualnem przyłączeniem tychże gmin i w tej mierze przedstawił Radzie miasta odpowiednie wnioski.

Prawie równocześnie, bo w r. 1890, wniosły znowu prośbę o przyłączenie do Krakowa gminy Czarna Wieś i Grzegórzki. Na powyższe wezwanie Rady miasta, zebrał Magistrat daty co do wysokości podatków, przez gminy sąsiednie w r. 1890 uiszczonych, po których zbadań Sekcja III. Rady miasta uchwaliła w r. 1894 zaniechać dalszej akcji w sprawie przyłączenia gmin sąsiednich, a to z powodu zbyt małych korzyści, a zarazem zbyt wielkich ciężarów, jakiego gminy te miastu Kraków przynieść mogły. W dalszym ciągu odżyła w r. 1897 znowu sprawa przyłączenia gmin sąsiednich do Krakowa, a to z powodu sporu ze Starostwem o wykonywanie jurysdykcji na cmentarzu miejskim, położonym

Ulica w Grzegórzkach.

na terytorium gminy Prądnik Czerwony. Z tego powodu przedłożył Magistrat Sekcji prawniczej Rady miasta wniosek o przyłączenie do Krakowa części gminy Prądnik Czerwony, na której leży cmentarz krakowski. Sekcja prawnicza do powyższego wniosku się nie przychyliła, lecz poleciła Magistratowi poczynić odpowiednie kroki, celem przyłączenia do Krakowa i innych jeszcze gmin przyległych. W tym samym roku poleciła i Sekcja ekonomiczna Rady miasta Magistratowi, aby się zajął sprawą przyłączenia Grzegórzek do Krakowa, oraz innych gmin sąsiednich. W r. 1898 wydano zakaz przyjmowania dzieci gmin sąsiednich do szkół krakowskich i wtedy radca miejski Dr. Piotr Górski postawił na Radzie miasta wniosek, aby Magistrat rozpatrzył sprawę

wcielenia gmin sąsiednich do Krakowa. Wniosek ten Rada miasta uchwaliła. W r. 1899 znowu wniosła Czarna Wieś podanie do Rady miasta Krakowa o jej przyłączenie do Krakowa. W ten sposób chciała gmina ta uniknąć ciężarów, połączonych z budową własnej szkoły. Było to usprawiedliwione faktem, że gminę tę w r. 1858 bez słusznego powodu odłączono od Krakowa, nie przyznając jej żadnego udziału w majątku miasta, z którym tak ściśle była złączona. Dowodem ściślej łączności Czarnej Wsi z Krakowem był fakt, że gmina ta, jedyna z gmin sąsiednich, pobierała taksy konsensowe od wyszynków, takiesame, jakie w Krakowie są pobierane. Wreszcie tworzyła gmina Czarna Wieś z Krakowem aż dotąd jedną gminę katastralną. Na podsta-

wie uchwały Rady miasta z roku 1899 zwrócił się Magistrat do Zwierzchności gmin przyłączonych o oświadczenie się, czy chcą się przyłączyć do Krakowa. Wszystkie gminy sąsiednie zajęły wówczas stanowisko odporne, z wyjątkiem Grzegórzek i Czarnej Wsi, której podanie o jej przyłączenie do Krakowa nie było jeszcze załatwione. Grzegórzki w r. 1901 same jedne przysłały odpowiedź potwierdzającą.

W r. 1902 nastąpił w akcji przyłączenia gmin sąsiednich stanowczy zwrot. W tym czasie zaszły fakty, które sprawę przyłączenia gmin sąsiednich uczyniły aktualną. Największy wpływ wywarła na powyższą sprawę, zamierzona przez c. k. Rząd budowa kanału wodnego i portu przy Krakowie, oraz

Posłowie z Krakowa do Sejmu krajowego:

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr. Józef Łazarski.

J. Eminencya Kardynał Jan z Kozielska
Książę Puzyna, książe biskup krakowski.

J.E. Stanisław hr. Tarnowski, prezes
Akademii Umiejętności.

dr. Leo Juliusz.

dr. Bandrowski Ernest.

Sare Józef.

Federowicz Jan Kanty.

dr. Landau Ignacy